

Mannerheimin Lastensuojeluliiton kannanotto sisäasiainministeriölle 16.4.2013**Rahankeräyslain muuttamista koskeva lainsäädäntöhanke**

Sisäasiainministeriön asetti 22.10.2012 lainsäädäntöhankkeen, jonka tehtävänä on valmistella ehdotukset rahankeräyslain muuttamisesta. Hallituksen esitys asiasta on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2013. Lakihankkeen taustalla on 31.5.2012 valmistunut esiselvitys, jossa arvioitiin rahankeräyslain mahdollisia muutostarpeita rahankeräyslupan myöntämisen edellytyksiin. Hankkeen asettamisen taustalla oli lain soveltamiskäytännössä ilmennyt epäyhtenäinen tulkinta ja epäselvyys liittyen erityisesti uskonnollisten yhteisöjen oikeuteen saada rahankeräyslupa. Lisäksi hankkeen tehtävänä oli arvioida erikseen mahdollisuutta erityisestä syystä myöntää Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle tai Suomen ortodoksiselle kirkolle taikka niiden seurakunnalle tai seurakuntayhtymälle rahankeräyslupa.

Selvitystyöryhmä päätyi esittämään lain muuttamista siten, että laista poistettaisiin vaatimus rahankeräyslupaa hakevan yhteisön tai säätiön yleishyödyllisen tarkoituksen yksinomaisuudesta ja, että lakiin lisättäisiin yleishyödyllisyyden yksinomaisuusvaatimus keräystarkoitukseen. Työryhmä katsoi lisäksi, että lakiin voitaisiin lisätä kirkkojen seurakuntien oikeus rahankeräyksiin esim. diakoniatyön tarkoituksiin.

Rahankeräykset ovat kansalaisjärjestöille tärkeä varainhankinnan muoto. MLL toteaa, että rahankeräyslain luvanvaraisuus ja raportointivelvollisuus ovat tärkeitä rahankeräystoiminnan luotettavuuden kannalta.

Voimassa olevan rahankeräyslain 7 §:n mukaan rahankeräyslupa voidaan antaa Suomessa rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle, jolla on yksinomaan yleishyödyllinen tarkoitus. Selvitystyöryhmä esittää lain muuttamista siten, että laista poistettaisiin vaatimus rahankeräyslupaa hakevan yhteisön tai säätiön yleishyödyllisen tarkoituksen yksinomaisuudesta ja, että lakiin lisättäisiin yksinomaisuusvaatimus keräystarkoitukseen. Yleishyödyllisen tarkoituksen yksinomaisuusvaatimusta on hallituksen esityksessä rahankeräyslaiksi (HE 102/2005) perusteltu sillä, että rahankeräyksillä saatuja varoja saatettaisiin tämän säännöksen puuttuessa käyttää lähellä liiketoimintaa oleviin tarkoituksiin ja tämä voisi vääristää kilpailua, jos samalla alalla toimii tahoja, jotka eivät voi saada rahankeräyslupaa. Selvitystyöryhmän mukaan nykyisen rahankeräyslain luvan saajan tarkoituksen yksinomaisuusvaatimus on osoittautunut lain soveltamiskäytännössä tulkinnanvaraiseksi.

MLL ei pidä välttämättömänä rahankeräyslain muuttamista.

Jos rahankeräyslakia kuitenkin päätetään muuttaa, MLL esittää, että seuraavat seikat otetaan huomioon lain muuttamisessa ja sen valmistelussa:

Hakijan yleishyödyllisyyden käsite on perusteltua määritellä laissa nykyistä yksityiskohtaisemmin. Määrittelyn pohjana tulee olla tuloverolain yleishyödyllisyyden määritelmä. Elinkeinotoiminnan vaikutus rahankeräyslupan hakijan yleishyödyllisyyteen tulee

arvioida rahankeräysluvan myöntämisen yhteydessä, jotta rahankeräyksillä kerätyt rahat eivät kohdennu elinkeinotoimintaan tai muuhun toimintaan, joka ei ole yleishyödyllistä.

Yleishyödyllisyys tulee rahankeräyslaissa määritellä siten, että lupaa ei voi saada, jos yhteisön elinkeinotoiminta on hyvin laajaa, vaikka yhteisön säännöissä määritelty tarkoitus on yleishyödyllinen ja sillä on myös yleishyödyllistä toimintaa. Elinkeinotoiminnan vaikutus yhteisön tai säätiön yleishyödyllisyyteen tulee arvioida luvan myöntämisen yhteydessä tapauskohtaisesti ja kokonaisharkintaan perustuen.

Rahankeräyksen toimeenpanoajan pidentämistä, nykyisestä enintään kahden vuoden määräajasta, on perusteltua.

Rahankeräysoikeutta koskevia säännöksiä ei tule rahankeräyslain 7 §:n 3 momentin osalta muuttaa. Keräyslupaa ei tule edelleenkaan myöntää sellaisille yhteisöille, joilla on verotusoikeus. Evankelis-luterilaisen ja ortodoksisen kirkon seurakuntien ensisijaisena ja pääasiallisena tulonlähteenä ovat yhteisön jäseniltä perittävät verot. Kirkkoja lähellä olevat yhdistykset voivat voimassa olevan rahankeräyslain mukaan toteuttaa rahankeräyksiä eikä rahankeräyslain laajentamista suoraan seurakunnille voida pitää perusteltuna.

Hankkeen aikataulua on myös syytä pidentää, jotta muutosten vaikutukset pystytään kattavasti arvioimaan niin, että vältetään lakimuutosten aiheuttamilta uusilta tulkintaongelmilta.

Helsingissä 16.4.2013

Mannerheimin Lastensuojeluliitto

Mirjam Kalland
pääsihteeri

Maarit Päivike
järjestölakimies